

CENTRUL NAȚIONAL PENTRU PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL AL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 48, tel: (+373-22) 820801, 811801, fax: 820807, www.datepersonale.md

Nr. 04-06/1959

„29” mai 2026

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova (CNPDCP) a recepționat adresarea prin care solicitați consultarea *proiectului Instrucțiunii privind instalarea și utilizarea sistemelor de supraveghere video în instituțiile de educație timpurie* și, în limitele competenței sale, comunică următoarele obiecții și propuneri:

I. Per general, ținem să menționăm că, protecția și inviolabilitatea vieții private a persoanei a fost dintotdeauna un principiu fundamental al societății moderne, având rolul de a asigura respectul față de drepturile și libertățile individuale, precum și de a proteja persoana de abuzuri sau intruziuni nejustificate în viața sa personală, atât din partea altor indivizi ai societății, cât și din partea instituțiilor statului.

Dezvoltarea ascendentă a tehnologiilor informaționale, cât și a diverselor sisteme de supraveghere video, a dus la o creștere semnificativă a capacității de colectare, stocare și procesare a datelor personale, generând noi provocări în privința protecției vieții private și a securității datelor cu caracter personal.

De regulă, instalarea unui sistem de supraveghere video pentru controlul perimetrului unei clădiri, în scopuri de securitate, poate fi justificată relativ simplu.

În schimb, extinderea monitorizării către alte sfere – cum ar fi supravegherea permanentă a angajaților, a unui angajat casnic, a clienților ori a copiilor, elevilor sau studenților – trebuie bine fundamentată. O astfel de practică ar putea fi calificată drept o imixtiune abuzivă în viața privată, excesivă și necorespunzătoare, mai ales atunci când scopurile trasate/urmărite pot fi atinse prin alte mijloace mai puțin intruzive.

Aceste operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal prin monitorizarea continuă a comportamentului persoanelor necesită o reevaluare continuă, deoarece efectele psihologice în special asupra copiilor au fost frecvent trecute cu vederea în favoarea beneficiilor imediate de securitate.

S-a determinat că, prin prezenta instrucțiune, se intenționează amplasarea camerelor de supraveghere video, în special, în spațiile admisibile condiționate, în categoria cărora intră: *sălile de grupă; sălile de activitate; spațiile de joacă interioare și exterioare; alte spații în care copiii își petrec timpul în mod obișnuit.*

Potrivit pct. 20 din proiect, *amplasarea camerelor în spațiile prevăzute la pct. 17 se admite numai în mod excepțional, dacă sunt întrinite cumulativ următoarele condiții:*

- 1.1 *existența unui risc specific, real și documentat privind securitatea copiilor sau a personalului;*
- 1.2 *demonstrarea insuficienței altor măsuri mai puțin intruzive;*
- 1.3 *efectuarea unei evaluări a impactului asupra protecției datelor distincte pentru spațiile respective;*
- 1.4 *avizul responsabilului cu protecția datelor sau, după caz, al persoanei desemnate;*
- 1.5 *aprobarea expresă a fondatorului.*

Relevăm că, caracterul excepțional instituit este contrazis de însăși logica proiectului, care creează o procedură generică aplicabilă oricărei instituții care dorește să instaleze camere de supraveghere video. Atâta timp cât instituția poate întocmi un dosar de fundamentare și poate îndeplini condițiile enumerate (inclusiv existența unui risc specific și avizul fondatorului), excepționalitatea devine regulă.

Ținem să remarcăm că, spațiile admisibile condiționate trebuie să fie supuse unei interdicții de principiu, cu posibilitatea unei derogări numai pentru o perioadă determinată (de exemplu, 6 luni) și numai în baza unui risc iminent și grav, nu a unui risc general.

Amintim că, orice prelucrare a imaginii unei persoane fizice identificabile constituie o ingerință în dreptul la respectarea vieții private, garantat de art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 28 din Constituția Republicii Moldova, art. 4 din Legea nr. 133/2011.

La fel, în conformitate cu prevederile art. 16 ale Convenției cu privire la drepturile copilului, niciun copil nu va fi supus unei imixtiuni arbitrare sau ilegale în viața sa privată, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondența sa, precum și nici unui fel de atac ilegal la onoarea și demnitatea sa.

Pentru ca operațiunile de prelucrare a datelor cu caracter personal să fie conforme cu această normă urmează a fi îndeplinite un șir de condiții, cum ar fi:

1. Ingerința trebuie să fi prevăzută de lege;
2. Legea trebuie să fie cunoscută celui căruia se aplică;
3. Legea trebuie să fie accesibilă;
4. Legea trebuie să răspundă criteriului previzibilității;
5. Atingerea adusă dreptului trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit.

Proiectul creează un cadru normativ, însă lipsește o lege primară care să permită în mod expres supravegherea video în spațiile admisibile condiționat, în sensul prevăzut de proiectul Instrucțiunii.

Mai mult, proiectul nu oferă criterii clare pentru a determina când măsurile alternative sunt *insuficiente*.

În absența unor astfel de criterii, riscul este ca instituțiile să invoce în mod formal existența unui risc, fără o documentare reală, eludând astfel principiul necesității prelucrării datelor cu caracter personal.

Cu referire la scopurile invocate la pct. 13–14 din proiectul Instrucțiunii, ținem să menționăm că acestea par a fi formulate vag și într-o manieră neoperațională. Astfel, nu este clar în ce mod pot fi prevenite, constatate sau clarificate incidentele fără monitorizarea comportamentului copiilor sau al lucrătorilor. În acest context, distincția dintre „*monitorizarea în scopul prevenirii și investigării incidentelor*” și „*monitorizarea în scop pedagogic*” rămâne extrem de ambiguă, lăsând loc unor interpretări excesive sau chiar abuzive.

Formulări precum „*asigurarea securității și protecției*” (pct. 13.1) sunt generale, astfel încât pot justifica aproape orice formă de supraveghere. Acest lucru contravine principiului determinării stricte a scopului prelucrării datelor cu caracter personal, care impune ca scopurile să fie specifice, nu generale.

Or, sistemele de supraveghere video pot fi instalate și utilizate pentru scopuri limitate și justificate, spre exemplu: protejarea perimetrului și a bunurilor – monitorizarea căilor de acces, a intrărilor/ieșirilor, a perimetrului exterior și a spațiilor tehnice (depozite, arhive, bloc alimentar); controlul accesului – verificarea persoanelor care intră sau ies din instituție; documentarea unui incident specific – înregistrarea unei secvențe relevante în legătură cu un

eveniment concret (accident, conflict, faptă cu potențial contravențional sau penal), după producerea acestuia.

Pe baza studiilor în domeniu (inclusiv Burlakova & Vershinskaya, 2025) și a principiului interesului superior al copilului (art. 16 din Convenția ONU), CNPDCP atrage atenția asupra următoarelor riscuri generate de supravegherea video constantă în *sălile de grupă; sălile de activitate; spațiile de joacă interioare și exterioare; alte spații în care copiii își petrec timpul în mod obișnuit*:

- **Efectul „Big Brother” și conformarea pasivă:** Copilul deprinde de la vârste fragede acceptarea necondiționată a unui ochi care veghează. Acest lucru inhibă curiozitatea naturală, spontaneitatea și dezvoltarea gândirii critice, pregătind terenul pentru un adult care acceptă controlul ca pe o normalitate.

- **Transformarea relației părinte-copil:** Părintele care se bazează exclusiv pe înregistrările video riscă să devină emoțional absent. Copilul percepe că adultul are încredere în dispozitiv, nu în propriile-i semnale verbale și non-verbale (plâns, bucurie, teamă). Se creează, paradoxal, un sentiment de abandon emoțional, exact opusul protecției urmărite.

- **Intimidarea exprimării libere:** Pentru copiii din grupele pregătitoare (5-7 ani), faptul că sunt înregistrați îi poate determina să își ascundă opiniile autentice și să își modereze comportamentul pentru a „fi pe placul camerei”, compromițându-și dreptul la libertatea de exprimare chiar în perioada sa formativă.

- **Stigmatizarea și prejudiciul de imagine:** Înregistrările video surprind comportamente sensibile (accidente de igienă, crize emoționale, conflict cu un prieten). Aceste date personale, stocate, pot fi extrase, manipulate sau pot genera prejudicii de imagine pe termen lung pentru copil.

Cu referire la Jurisprudența CEDO, în cauza *Antović și Mirković v. Muntenegru* (2017), Curtea a statuat că supravegherea video continuă în sălile de curs generează un efect inhibitor asupra libertății de exprimare și a comportamentului natural. Acest efect este cu atât mai grav în cazul copiilor preșcolari, care nu au capacitatea cognitivă de a înțelege prezența camerei și își pot modifica inconștient conduita, afectându-și dezvoltarea psihologică.

În cauza *López Ribalda v. Spania* (2018), Curtea a reținut că monitorizarea angajaților fără o informare prealabilă și fără a se demonstra insuficiența altor măsuri mai puțin intruzive constituie o ingerință disproporționată.

În lumina celor expuse, CNPDCP formulează următoarele recomandări:

1. Evaluarea prealabilă a necesității unor astfel de operațiuni de prelucrare a datelor- orice soluție de supraveghere video trebuie să fie precedată de o analiză a alternativelor mai puțin intruzive.

2. Limitarea strictă a spațiilor – supravegherea video în instituțiile de educație timpurie trebuie limitată la spațiile standard admisibile (intrări, căi de acces, perimetru exterior, coridoare).

3. Interdicția de principiu pentru sălile de grupă – se recomandă excluderea din proiect a posibilității de a instala camere în sălile de grupă, de odihnă, sălile de activitate și spațiile de joacă sau, în subsidiar, menținerea acestei posibilități doar în circumstanțe excepționale, temporare (maximum 6 luni) și numai pentru riscuri grave, iminente și temeinic documentate.

4. Respectarea standardelor europene – jurisprudența CEDO subliniază că efectul inhibitor al supravegherii continue poate afecta exercițiul drepturilor fundamentale, iar ghidurile sectoriale în materia îngrijirii copiilor plasează monitorizarea comportamentală a copiilor în categoria măsurilor neadecvate.

II. Cu referire la textul nemijlocit al proiectului, la pct. 41 este prevăzut că accesul la imaginile stocate se acordă *„în baza atribuțiilor de serviciu și a necesității de a cunoaște”*. Specificăm că, expresia *„necesitatea de a cunoaște”* nu este definită în proiect, nu este corelată cu criterii obiective și lasă loc unor interpretări subiective din partea operatorului.

La pct. 47 din proiect, conform căruia *„remiterea unei copii a înregistrării către părinți sau alți terți se face numai în cazurile expres prevăzute de lege”*, este formulat într-o manieră mult prea generală și lipsită de previzibilitate.

În absența unei legi care să enumere expres și limitativ cazurile în care o copie a înregistrării poate fi remisă părinților sau terților, această prevedere devine inaplicabilă în practică sau, dimpotrivă, poate fi interpretată abuziv de către operatori.

Remiterea copiei către alți terți (diferiți de părinții vizați sau reprezentanții legali) este interzisă, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege pentru organele de drept și instanțele de judecată.

Cu referire la Anexa nr. 2 la proiect, se recomandă ajustarea modelului de pictogramă conform Formularului tipizat de informare privind efectuarea supravegherii prin mijloace video (pictogramă) în cadrul sistemelor de evidență gestionate de către operatorii de date cu caracter personal, aprobat prin Decizia nr. 581 din 10.09.2015 cu modificările ulterioare.

Precizăm că, prezenta opinie a CNPDCP este în concordanță cu standardele europene în materie, potrivit cărora, instalarea camerelor de supraveghere video în spațiile de activitate curentă ale copiilor preșcolari poate fi justificată doar în circumstanțe excepționale, strict limitate și temporare, și nu ca măsură generală de monitorizare a personalului sau a copiilor.

Totodată, CNPDCP își exprimă disponibilitatea de a participa, de comun, la îmbunătățirea proiectului în sensul recomandărilor formulate supra.

Cu respect,

Victoria MUNTEAN
Directoare